

Yhteistyöryhmän 6. kokous

Keskiviikkona 30.11.2022 klo 8.00-10.00

Kokous Teamsin välityksellä.

Osallistujat: Juhani Damski (YM, pj klo 8:30 asti), Aki Finer (Motiva), Annukka Berg (YM), Harri Hakaste (YM), Kari Herlevi (Sitra), Jarmo Heinonen (Business Finland), Jussi Nikula (WWF Suomi), Minna-Mari Kaila (MMM), Katri Haila (4Front), Johanna Kohl (LUKE), Sampsa Nissinen (TEM), Timo Mäkelä (Sitra), Mia Nores (YTP), Marja Ola (Kaupan liitto), Anna-Maija Pajukallio (YM, pj klo 8:30 alkaen), Paula Laine (Ilmastorahasto), Riikka Leppänen (KPMG), Miira Riipinen (Kuntaliitto), Vesa Salminen (4Front), Jyri Seppälä (SYKE), **Krista Sinisalo (VM)**, **Helena Soimakallio (Teknologiatoellisuus)**, Mika Sulkinen (Sitra), Heikki Sorasahi (YM, siht.), Saku Vuori (GTK), Tuovi Kurttio (Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus), Pia Vilenius (Kemianteollisuus ry), Aaron Vuola (Metsäteollisuus Ry).

Juha Laurila (Rakennusteollisuus)

Tiina Vyyryläinen (Kuluttajaliitto)

Jutta Laine-Ylijoki (KIVO)

Agenda

1) Kokouksen avaus

Juhani Damski avasi kokouksen.

Motivan Aki Finer (Kiertotalousyksikön johtaja) esittäytyi ja liittyi Isa-Maria Bergmanin tilalle yhteistyöryhmään.

2) Edellisen kokouksen muistiinpanot

Kokousmuistiinpanot löytyvät [Tiimeristä](#).

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistiinpanot.

3) Kiertotalouden tulevaisuus (8.05-8.50)

Vesa Salminen ja *Katri Haila (4Front)* sekä *Riikka Leppänen (KPMG)* esittelivät [Kiertotalousohjelman arvioinnin välituloksia](#) (linkki Tiimeriin).

Ohjelman arvioinnissa:

- arvioidaan ohjelman toimeenpanoon liittyviä merkittäviä haasteita ja mahdollisuuksia etenkin tulevien vuosien näkökulmasta: fokuksessa etenkin kolme ”kärkihanketta” (Kiertotalouden green deal, Kiertotalous-Suomi, Circular design -ohjelma) sekä taloudellisen ohjauksen, sääntelyn ja viranomaisyhteistyön näkökulmat;
- tarkastellaan Suomen mahdollisuuksia saavuttaa ohjelmassa määritellyt määrälliset tavoitteet;
- vertaillaan Suomessa tehtävää strategista kiertotaloustyötä muiden edelläkävijämaiden työhön;
- annetaan suosituksia Kiertotalousohjelman toimenpiteiden ja suomalaisen kiertotalouspolitiikan kehittämiseksi.

Yhteenveto keskustelusta: Todettiin indikaattoreista, että Suomen Kiertotalousohjelmassa indikaattoriksi valikoitui RMC poliittisena kompromissina ja että perusteet ohjelman indikaattorien valinnalle tulisi esittää läpinäkyvästi. Eurostat laskee kaikille maille DMC-lukuja, joka esimerkiksi Saksassa on keskeinen resurssitehokkuuden indikaattori. Jatkossa olisi mielenkiintoista ymmärtää paremmin, kuinka vakavasti muissa maissa seurataan kiertotalouden edistymistä isossa kuvassa.

Indikaattorien osalta olisi kiinnostava ymmärtää myös vaikutusketjuja: mitkä tekijät yhteiskunnassa vaikuttavat DMC:hen tai RMC:hen, ja kohdistuuko näihin jotain muutoksia?

Nostettiin esiin regulaation keskeinen rooli ja tarve käydä lainsäädäntö läpi ”pykälä kerrallaan” kiertotalouden mahdollistamisen näkökulmasta. Esimerkiksi ohjelman valmistelun teollisuusryhmässä tunnustettiin 15-20 estettä kierrätysmateriaalien käytön edistämiseksi. Muistutettiin myös, että uudelleenkäyttöä ja siihen liittyviä investointeja tulisi tarkastella kiertotalouden kokonaisuudessa.

Huomautettiin, että sääntelyn osalta ohjelman toimenpidevalikoima ei ole kattava. Arvioinnissa olisi tärkeää huomioida myös se, missä määrin ohjaukset murtavat vanhaa ja ”poistavat huonoa” sen lisäksi, että ”lisätään hyvää”. Nyt ”huonoa vähentävät” sääntely- ja ohjaukset ovat vähässä.

Kiiteltiin 4Frontin ja KPMG:n tiimiä hyvästä esityksestä ja arviointityöstä tähän mennessä. Todettiin, että väliarviointiin liittyvät haastattelut jatkuvat ja että väliarviointikyselyyn on mahdollista vastata vielä 2.12. asti. Yhteistyöryhmän jäsenten toivotaan vastaavan kyselyyn.

4) WCEF:n tulevaisuus (8.50-9.35)

Kari Herlevi, Timo Mäkelä ja Mika Sulkinoja esittelivät World Circular Economy Forumin tulevia kokouksia sekä Sitran suunnitelmia WCEF:n jatkosta. [Esitys](#) on Tiimerissä.

Teemasta lisää <https://www.sitra.fi/en/projects/wcef/#events> (linkki).

Esittelijät totesivat, että WCEF:lle on paljon kiinnostusta ja ”ottajia” ulkomailla. Kiertotalous on edelleen nouseva trendi maailmalla ja se tuo positiivisen agendan tuotannon ja kulutuksen kestävyysaasteiden ratkaisemiseen. Parhaimmillaan foorumi voisi toimia Suomelle työkaluna kansainvälisen toimijuuden vahvistamisessa. Seuraavaksi olisi erittäin tärkeää, että Suomen ministerit ja hallinto päättäisivät WCEF:n jatkosta ja siitä, miten näkyvästi Suomi on jatkossa mukana foorumin omistajuudessa myös rahoituksen osalta, sillä vuoden 2024 jälkeen Sitra yksin ei pysty jatkamaan foorumin toteutusta. Myös kansainvälisiäkin kumppaneita tarvitaan jatkossa mukaan ja lupaavia keskusteluja on jo käynnissä mm. Brysselin, CINEAn, Maailmapankin, EIB:n, Nordic Innovationin ja EEA:n kanssa. Esimerkiksi Maailmanpankki on rakentamassa kiertotaloudelle 50 miljoonan euron ohjelmaa, jonka osaksi WCEF halutaan. Myös EU:n komissiossa WCEF nähdään tukevana toimintana EU:n kiertotaloustyölle unionin sisäisesti ja laajemmin kansainvälisesti.

Yhteenveto keskustelusta ”WCEF:n tulevaisuus ja Suomen rooli”: Todettiin, että Sitra on luonut Suomelle merkittävää imagoa ja positiivista brändiä. Samalla foorumi toisaalta tuo painetta näyttää ”Suomen toimivan, kuten saarnaa”. Haluttu muutos kohti kiertotaloutta tulisi saada näkyväksi indikaattorien kautta ja edelläkävijyys olisi pystyttävä jatkossa osoittamaan entistä vahvemmin myös konkreettisilla osa-alueilla. Tekstiiliteollisuuden kiertotalous on positiivinen esimerkki. Saisiko teeman/foorumin ympärille (esim. tiekartat) myös uutta liiketoimintaa Suomeen?

Todettiin, että esitetyt foorumin osa-alueet ovat onnistuneita. Olisi Suomen kannalta tärkeää saada foorumi pysymään suomalaisena hankkeena ja selkeyttää WCEF:n tärkeys osana kansallista kiertotaloustyötä. Hallituksen vaihtuminen (ja uusi hallitusohjelma) on siinä tärkeä saumakohta, ja Sitra on valmis tukemaan hallitusohjelmavaikuttamista. Teema on tärkeä ja esimerkiksi Team Finlandin vuosisuunnitelmissa kiertotalous on toistuvasti yksi kärkiaiheista. Business Finlandilla Bio & Circular Finland -ohjelma on ollut kaikkein menestyksekkäin ohjelma ja veturihankkeissa kiertotalous korostuu. TKI-työ tuottaa tulosta ja uusia investointeja on tulossa mm. RRF-rahoituksen turvin.

Nostettiin kiinnostava kysymys siitä kuinka paljon WCEF:n ja kiertotalousbrändin rakentaminen on Suomelle maksanut – todennäköisesti se on tullut suhteellisen halvalla. Voisiko WCEF olla jatkossa esimerkiksi Tukholman vesiviikkoon vertautuva vahva brändi Suomesta?

Todettiin myös, että rahoituksen lisäksi Suomesta tarvitaan jatkossa yhteistyöhön myös substanssiosaajia ja ekosysteemejä.

Lopuksi esittelijät totesivat, että käsillä on kaikki mahdollisuudet kehittää forumia yhdessä parempaan suuntaan. Suomi voisi kehittää WCEF:stä isomman kansainvälisen osaamiskeskuksen ja hakea sille rahoitusta. Kiertotalouden kentässä Ellen MacArthur Foundation ja World Economic Forum ovat jo keskeisiä toimijoita, mutta WCEF:lle voisi olla tarpeellinen rooli teeman EU-vetoisena verkostona.

5) Kiertotalousohjelman tilannekatsaus

Taina Nikula esitteli lyhyesti ohjelman tilannetta. [Esittelykalvot täällä.](#)

Lisätietoa ajankohtaisista asioista myös [Kiertotalousohjelman nettisivuilla.](#)

Nostot esittelystä/keskustelusta:

- Kiertotalouden osaamisen kehittämiseen liittyvä työpaja järjestettiin marraskuun lopulla. Johtopäätöksiä todettiin, että näkökulma tulisi saada mukaan kansallisiin ennakointijärjestelmiin; päällekkäinen työ eri hankkeiden välillä tulisi karsia; eri toimialojen vihreän siirtymän tiekartoissa tulisi tunnistaa myös kiertotalouden ja osaamisen kehittämistarpeet; sekä tulisi kouluttaa lisää kouluttajia.
- Käyttöveloitteiden tai niihin rinnastuvien ohjauskeinojen kehittämiseen liittyvä selvitys kierrätysmateriaalien kysynnän lisäämiseksi markkinoilla: Gaia Consultingin tekemä selvitys on valmisteilla, julkistus helmi-maaliskuussa. Fokuksessa muovit, ravinteet, betoni sekä kuitukankaat.
- Lisätietoa käynnissä olevasta Kiertotalous kuluttajakaupassa –hankkeesta: <https://tyrskyconsulting.fi/uutiset/pelikirja-kiertotalous/>
- Heräsi kysymys ministeriöiden hallitusohjelmakirjauksista kiertotalouteen ja HO-vaikuttamiseen liittyen. Todettiin, että näistä ei vielä ole tietoa, mutta kysymystä voitaisiin käsitellä v. 2023 ensimmäisessä ohrykokouksessa.

6) Muut asiat ja ajankohtaista

Ilmoitettiin, että viikko sitten Suomeen perustettiin uudelleenkäyttötoimijoiden verkosto Renet-uudelleenkäyttö. Perustajajäseninä Nordic Mobile Trust Oy, Pirkanmaan kierrätys ja työtoiminta ry, Planet Ouna Oy, Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy, Punaisen Ristin Kontti ry sekä Tuunaajamutsi Tmi.

7) Seuraavat kokoukset vuonna 2023

- 14.2.2023 klo 10.00-12.00
- 22.5.2023 klo 14.30-16.30
- 20.9.2023 klo 9.00-11.00
- 18.12.2023 klo 14.30-16.30

8) Kokouksen päättäminen

Pj päätti kokouksen klo 10:02.